

ULUSLARARASI İÇ DENETİM STANDARTLARI KAPSAMINDA YÜRÜTÜLEN İÇ DENETİM FAALİYETLERİNİN KURUMSAL YÖNETİM KALİTESİ ÜZERİNDEKİ ROLÜNÜN ÇOKLU REGRESYON ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ*

EVALUATION THE ROLE OF INTERNAL AUDIT ACTIVITIES CARRIED OUT WITHIN THE SCOPE OF INTERNATIONAL INTERNAL AUDITING STANDARDS ON CORPORATE GOVERNANCE QUALITY WITH MULTIPLE REGRESSION ANALYSIS

Kezban ŞİMŞEK**
Başak ATAMAN***

Özet

Kurumsal yönetim, işletme faaliyetlerinde etkinlik ve verimliliği, raporlamada güvenilirliği, paydaşların hak ve çıkarlarının korunmasını amaçlamaktadır. Kaliteli kurumsal yönetim uygulamaları, işletmelere daha etkin ve şeffaf bir yönetim anlayışına kavuşma, uluslararası finans kaynaklarından daha kolay ve ucuz maliyetle faydalanabilme imkanı sunmaktadır. Güvence ve danışmanlık faaliyetleri ile iç denetim, kurumsal yönetim süreçlerinde kalitenin sağlanmasında etkin rol üstlenmektedir. İç denetimin kurumsal yönetim adına kendisinden beklenen katkıyı sağlamasında ise uluslararası iç denetim standartları önemli bir rehber görevi görmektedir. Bu bakımdan standartlar kapsamında yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesi üzerindeki rolünü ortaya koymak önem arz etmektedir. Bu çalışma, uluslararası iç denetim standartları kapsamında yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesi üzerindeki rolünün çoklu regresyon analizi ile değerlendirilmesi amacıyla Borsa İstanbul Kurumsal Yönetim Endeksinde yer alan işletmeler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Çoklu regresyon analizi kapsamında geriye doğru çıkarma yöntemi uygulanmıştır. Araştırma kapsamında gerçekleştirilen analiz sonuçlarına

* Bu çalışma, Prof. Dr. Başak Ataman tarafından yürütülen, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Muhasebe Finansman Bilim Dalında Kezban ŞİMŞEK tarafından yazılan “Uluslararası İç Denetim Standartları Kapsamında Yürütülen İç Denetim Uygulamalarının Kurumsal Yönetim Kalitesi Üzerindeki Rolü: Borsa İstanbul Kurumsal Yönetim Endeksinde Yer Alan Şirketler Üzerinde Bir Anket Çalışması” adlı doktora çalışmasından üretilmiştir.

** Dr. Öğr. Üyesi, Kastamonu Üniversitesi. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Bankacılık ve Finans Bölümü, kdemir@kastamonu.edu.tr

*** Prof. Dr., Marmara Üniversitesi İşletme Fakültesi, İşletme Bölümü, bataman@marmara.edu.tr

göre araştırma hipotezleri kabul edilmiştir. Uluslararası iç denetim standartları kapsamında yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesi üzerinde etkisi olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: İç Denetim, İç Denetim Standartları, Kurumsal Yönetim, Kurumsal Yönetim Kalitesi
Jel Sınıflandırması: M14, M42

Abstract

Corporate governance aims efficiency and productivity in business activities, reliability in reporting, protection of stakeholders' rights and interests. Quality corporate governance practices provide businesses a more effective and transparent management approach, and the opportunity to benefit from international financial resources more easily and at cheaper costs. With the assurance and consulting activities, internal audit plays an active role in ensuring quality in corporate governance processes. In order to get expected contribution from itself for corporate governance of internal audit, it is important internal audit activities to be carried out within the scope of internal audit standards. In this respect, it is important to reveal the role of internal audit activities carried out within the scope of standards on corporate governance quality. This study was carried out on the companies in the BIST corporate governance index in order to evaluate the role of the internal audit activities carried out within the scope of international internal audit standards on corporate governance quality through multiple regression analysis. In the scope of multiple regression analysis, backward elimination method was applied. According to the results of the analysis conducted within the research, hypotheses of the research were accepted. It was revealed that the internal audit activities carried out within the scope of international internal audit standards had an impact on the quality of corporate governance.

Keywords : Internal Audit, Internal Audit Standards, Corporate Governance, Corporate Governance Quality

Jel Clasification: M14, M42

1. Giriş

İç denetim işletme içerisinde ancak bağımsız bir birim¹ olarak işletmelere güvence ve danışmanlık hizmetleri sunmaktadır. Risk yönetimi, iç kontrol ve kurumsal yönetim süreçlerinin etkinliğini değerlendirmek ve geliştirmek suretiyle iç denetim, işletme amaçlarının başarılmasında önemli bir rol üstlenmektedir².

Özellikle 2000' li yıllarda yaşanan hileli işletme iflasları sonrasında çıkarılan dersler işletmelerin daha objektif yönetilmeleri ve denetlenmeleri gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Bu süreçte kurumsal yönetim, işletmelerin tüm çıkar gruplarının menfaatinin gözetilerek yönetildiği, adillik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk temel ilkeleri üzerine tesis edilmeye çalışılan bir kavram olarak önem kazanmaya başlamıştır³. İyi kurumsal yönetimin, işletmelerin küreselleşmiş pazarlarda verimli

- 1 Septiawan, B. (2016). "The Role Of Internal Audit In Good Corporate Governance: A Case Study in Industry and Telecommunication Indonesia", Co (PT. INTI), Grande Ecole PGE 3 Master of Financial (Management Control) Groupe ESC Troyes, September 14, s. 46.
- 2 IIA – The Institute of Internal Auditors, "Definition of Internal Auditing", <https://na.theiaa.org/standards-guidance/mandatory-guidance/Pages/Definition-of-Internal-Auditing.aspx> (Erişim tarihi: 06.03.2017)
- 3 Mallin, C. A. (2013). Corporate Governance, 4th Edition, UK, Oxford University Press, s. 1.; Doğan, M. (2007). Kurumsal Yönetim, Ankara, Siyasal Kitabevi, s. 50.; Uzun, A. K. Kurumsal Yönetim ve İç Denetimin Kalite Güvencesi, Deloitte, <http://www.denetimnet.net/UserFiles/Documents/DeloitteMakaleleri/Kurumsal%20Y%C3%B6netim%20ve%20C4%B0%C3%A7%20Denetimin%20Kalite%20G%C3%BCvencesi.pdf> (Erişim tarihi: 10.07.2018), s. 1.

bir faaliyet göstermesi ve başarı sağlayabilmesi için vazgeçilmez bir önkoşul olarak görülmesi bu önemi daha da artırmıştır⁴.

Kurumsal yönetim ilkeleri ve ilişkileri kapsamında iç denetimin kamunun bilgilendirilmesi ve şeffaflık, yönetim kurulu ve üst yönetim için güvence sağlama ve danışmanlık rolleri söz konusudur⁵. Üstlendiği bu roller ile iç denetim etkili kurumsal yönetimde hayati bir gerekliliktir⁶.

İç denetim, kurumsal yönetim süreçlerine ilişkin değerlendirmeleri ile kurumsal yönetim uygulamalarını desteklemekte, kurumsal yönetim kalitesinin sağlanmasına ve sürdürülmesine katkıda bulunmaktadır. Kurumsal yönetim adına iç denetimin kendisinden beklenen katma değeri yaratabilmesi, kurumsal yönetim kalitesinin artırabilmesi, sunulan iç denetim hizmetinin kalitesine bağlıdır. Gerçekleştirilen iç denetim hizmetinin uluslararası iç denetim standartlarına uygun olarak yürütülmesi sunulan iç denetim hizmetinin kalitesi açısından son derece önemlidir⁷.

Bu çalışmada, uluslararası iç denetim standartları kapsamında yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesi üzerindeki rolünün çoklu regresyon analizi ile değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma, Borsa İstanbul Kurumsal Yönetim Endeksinde yer alan işletmelerde gerçekleştirilmiştir.

2. İç Denetim Kavramı

İç denetim, işletmelerde operasyonların incelendiği bağımsız bir değerlendirme faaliyetidir. Diğer kontrollerin etkinliğini ölçmek ve değerlendirmek suretiyle işletmelerde işlev gören yönetsel bir kontroldür⁸. İşletmelerin yönetim kalitesine ve sürdürülebilir büyümesine yardımcı olan iç denetim, artan rekabet ortamında işletmelerin rekabet edebilme kabiliyetlerini geliştirmelerine de hizmet etmektedir⁹.

Günümüzde işletmelerin karşı karşıya kaldığı riskleri tespit etmede güçlü bir katalizör haline gelen iç denetimden işletmeler başlangıçta muhasebe sorunlarının üstesinden gelme noktasında faydalanmışlardır¹⁰. Bu dönemde iç denetimin temel amacının finansal bilgilerin doğruluğunu

4 Bocean C. G., Barbu, C. M. (2007). Corporate Governance And Firm Performance, Management and Marketing Journal, 5(1), s. 125.

5 Uzun, <http://www.denetimnet.net/UserFiles/Documents/DeloitteMakaleleri/Kurumsal%20Y%C3%B6netim%20ve%20%C4%B0%C3%A7%20Denetimin%20Kalite%20G%C3%BCvencesi.pdf> (Erişim tarihi: 10.07.2018), s. 1; Ramamoorti, S. (2003). "Internal Auditing: History, Evolution and Prospects", Research Opportunities in Internal Auditing, Derleyen: Andrew D. Bailey, Audrey A. Gramling and Sridhar Ramamoorti, Altamonte Springs: The Institute of Internal Auditors Research Foundation, s. 13-14.

6 Theofanis, K. ve diğerleri (2010). Internal Auditing as an Effective Tool For Corporate Governance, Journal of Business Management, 2(1), s. 15.

7 Tüm, K. (2013). Kurumsal Yönetim, İç Denetim ve İç Denetimin Kalitesi: Kalite Güvence ve Geliştirme Programı, Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi, 17(2), s. 105-106.

8 Ridley, J. (2008). Cutting Edge Internal Auditing, England, JohnWiley&SonsLtd., s. 20.

9 Tüsiad, (2008). Yönetim Kurulları'nda İç Denetim Hakkında Sorulması Gereken 12 Soru, s. 4.

10 Munteanu, V., Zaharia, D. L. (2014). Current Trends in Internal Audit, Procedia-Social and Behavioral Sciences, Vol. 116, s. 2239.

ve güvenilirliğini araştırmak olduğu görülmektedir. Ancak küresel anlamda işletmecilik alanında yaşanan gelişmelerin bir yansıması olarak, iç denetim kapsam genişlemesi yaşayarak kurum faaliyetlerini geliştirici ve katma değer yaratıcı bir misyon üstlenmiştir¹¹.

Yirminci yüzyılda, özellikle Birleşik Devletlerde iç denetimin yapısının değişmeye başlaması ve iç denetim programlarının genişlemesi, iç denetim kavramının diğer ülkeler, profesyoneller ve işletmeler için önemini artırmıştır. Ayrıca 1941’de İç denetim mesleğinin profesyonel organizasyonu olarak kurulan İç Denetçiler Enstitüsü (Institute of Internal Auditors – IIA) ile modern anlamda iç denetim uygulamaları işlevsellik kazanmıştır¹².

2.1. İç Denetim Tanımı

“İç denetim, bir kurumun faaliyetlerini geliştirmek ve onlara değer katmak amacını güden bağımsız ve objektif bir güvence ve danışmanlık faaliyetidir. İç denetim, kurumun risk yönetimi, kontrol ve yönetim süreçlerinin etkinliğini değerlendirmek ve geliştirmek amacına yönelik sistemli ve disiplinli bir yaklaşım getirerek kurumun amaçlarına ulaşmasına yardımcı olur¹³”

İç denetim, katma değer sağlamak, işletmelerin operasyonlarını ve risk yönetimini iyileştirmek için tasarlanmıştır. İç denetim, bir işletmenin hedeflerine ulaşmasını engelleyebilecek riskleri tanımlamayı, işletme liderlerinin bu riskleri bilmesini sağlamayı ve riskleri azaltmaya yardımcı olacak proaktif öneriler geliştirmeyi içerir¹⁴. Denetimin proaktif boyutu, işletmede meydana gelmesi arzu edilmeyen kurumsal risk temelli olayların daha meydana gelmeden önce önlenmesini ifade etmektedir. Bu anlamda kurumsal risk yönetimi çalışmaları, iç denetimin kendisinden beklenen katma değer fonksiyonunu yerine getirmesi açısından önemlidir¹⁵.

İç denetim, geleneksel iç kontrol süreçlerinin değerlendirilmesini de kapsayacak şekilde işletmelere hizmet sunmaktadır. Bununla birlikte modern iç denetim faaliyetlerinin genişleyen kapsamının ilk unsurunu kurumsal yönetim süreçlerinin değerlendirilmesi oluşturmaktadır¹⁶. Son yıllarda, iç kontrol-risk yönetimi sistemleri ile bağlantılı olması sebebiyle kurumsal yönetimde iç denetim faaliyetlerinin rolünün artan bir ilgi görmeye başladığı görülmektedir¹⁷.

11 Kızılböğâ, R. (2013). İç Denetim Sisteminde Denetçilerin Bağımsızlık ve Tarafsızlığının Önemi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1(1), s. 108.

12 Sawyer, L. B. (1993). Why Internal Auditing?, Internal Auditor, 50(6), s. 44.; Dittenhofer, M. (2001), Internal Auditing Effectiveness: An Expansion of Present Methods, Managerial Auditing Journal, 16(8), s. 444.

13 IIA – The Institute of Internal Auditors, “Definition of Internal Auditing”, <https://na.theiia.org/standards-guidance/mandatory-guidance/Pages/Definition-of-Internal-Auditing.aspx> (Erişim tarihi: 06.03.2017)

14 All In A Day’s Work “A Look at the Varied Responsibilities of Internal Auditors”, *The Institute of Internal Auditors*, https://na.theiia.org/about-ia/PublicDocuments/06262_All_In_A_Days_Work-Rev.pdf (Erişim tarihi: 10.03.2017), s. 2

15 İSMMMO. (2015). İç Denetim Genel Bir Bakış, s. 7.

16 Özbek, Ç. (2012). İç Denetim, Kurumsal Yönetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol, 1. Basım, İstanbul, TİDE Yayınları, s. 20-21.

17 Arena, M, Azzone, G. (2009). Identifying Organizational Drivers of Internal Audit Effectiveness, International Journal of Auditing, Vol. 13, s. 43.

2.2. İç Denetim Standartları

IIA tarafından 1978 yılında ilk kez yayınlanan iç denetim standartları¹⁸, iç denetimin uygulanması ile ilgili ilke odalı bir çerçeve sunmaktadır¹⁹. Yayınlandığı günden bu güne iç denetim profesyonelleri için yönlendirici ve yol gösterici bir rehber olarak mesleğin gelişimine katkı sağlamış²⁰ ve sağlamaya da devam etmektedir.

İç denetim standartları, çok farklı hukuki ve kültürel ortamlarda, birbirinden farklı amaca, yapıya, boyuta ve karmaşıklığa sahip işletmeler için işletme içinden ya da dışından kişilerce gerçekleştirilen iç denetim faaliyetlerinin ve iç denetçilerin kendilerinden beklenen sorumlulukları yerine getirmesi bakımından önemli hususları içeren uyulması zorunlu gerekliliklerdir²¹.

İç denetim faaliyetinin kalitesi, iç denetçilerin mesleki gereklilerini ne derece etkin yerine getirdiklerine bağlıdır. İç denetçilerin Uluslararası İç Denetim Standartları (Standartlar)' na uyum sağlaması, iç denetçilerin sorumluluklarının yerine getirilmesi bakımından son derece önemlidir²². Standartlar, iç denetçilerin denetim hizmetini zamanında, maliyet-etkin bir şekilde, istikrarlı ve doğru biçimde sunmalarını mümkün kılacak temel mekanizmayı inşa etmek üzere hazırlanmıştır²³. Standartlar, iç denetçiler için iç denetim prosedürlerini yerine getirmede ve hizmet sundukları işletmelere değer katmada birleştirme mekanizması görevi görmekte, iç denetçilere kılavuzluk etmektedir²⁴.

Tüm iç denetim hizmetlerine uygulanmak üzere hazırlanan iç denetim standartları “Nitelik” ve “Performans” standartları olmak üzere iki temel sınıfa ayrılmaktadır. “Nitelik Standartları” nda iç denetim faaliyetlerini yürüten kurumların ve bireylerin özelliklerine yönelik gereklilikler ortaya konulmuştur²⁵. Performans Standartları' nda ise iç denetimin doğası açıklanmakta ve bu hizmetlerin performansını değerlendirmekte kullanılan kalite kriterleri sunulmaktadır²⁶. Standartlar Ekim 2016' da revize edildiği, Ocak 2017' de geçerlilik kazandığı en son haliyle şunlardır²⁷.

18 Ramamoorti, 2003, s. 6.

19 <https://www.tide.org.tr/page.aspx?nm=Standartlar> (Erişim tarihi: 23.10.2017)

20 Özeren, B. (1999). İç Denetim Mesleği Uygulama Standartları ve Yönlendiren İlkeler, Sayıştay Araştırma/İnceleme/Çeviri Dizisi: 3, s. i.

21 IIA Uluslararası İç Denetim Standartları, 2017, s. 1.

22 Costan, L., Popa, S. (2017). The Company's Internal Audit Seen As A Piece Of A Complex System, 21st International Conference on Control Systems and Computer Science, s. 372.

23 IIA – The Institute of Internal Auditors (2015). İç Denetim Standartları: Neden Önemlidir?, Tone At The Top, Sayı. 73, s. 1.

24 Hass, S. ve diğerleri (2006). The Americas Literature Review on Internal Auditing, Managerial Auditing Journal, 21(8), s. 735.

25 IIA Uluslararası İç Denetim Standartları, 2017, s. 4-11.

26 IIA Uluslararası İç Denetim Standartları, 2017, s. 2.

27 IIA Uluslararası İç Denetim Standartları, 2017, s. 4-23.

Nitelik Standartları

1000 –Amaç, Yetki ve Sorumluluklar
1100 –Bağımsızlık ve Objektiflik
1200 –Yeterlilik ve Azamî Meslekî Özen ve Dikkat
1300 –Kalite Güvence ve Geliştirme Programı

Performans Standartları

2000 –İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi
2100 –İşin Niteliği
2200 – Görev Planlaması
2300 – Görevin Yapılması
2400 – Sonuçların Raporlanması
2500 – İlerlemenin Gözlenmesi
2600–Risklerin Kabul Edildiğinin İletilmesi

3. Kurumsal Yönetim Kavramı

Kurumsal yönetim, son yirmi yılda dünya çapında yaşanan bir dizi olayla iş dünyası, uluslararası finansal kurumlar, hükümetler, sermaye piyasası düzenleyicileri ve akademik çevre için önemi giderek artan bir kavram haline gelmiştir²⁸. Organizasyonun yönetildiği ve kontrol edildiği bir sistemi²⁹ ifade eden kurumsal yönetimin öneminin artmasında dünya çapında yaşanan finansal krizlerin (Asya finansal krizi) ve büyük işletme skandallarının (WorldCom, Enron, Lehman Brothers, Tyco gibi) etkisinin olduğunu söylemek mümkündür³⁰.

Yaşanan küresel finans krizleri ve büyük işletme iflasları sonrasında çıkarılan dersler, sınır ötesi hisse sahipliğindeki artış, hisse senedi piyasalarının işleyişindeki değişiklikler kurumsal yönetim açısından her unsurun, hem küresel hem de ulusal bazda yeniden gözden geçirilmesine sebep olmuştur. Birçok gelişmiş ülke kendi yerel ihtiyaçlarını karşılayacak kurumsal yönetim düzenlemeleri yapmıştır. Ancak kurumsal yönetim adına yapılan düzenlemeler, OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development – Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü) tarafından yayınlanan kurumsal yönetim ilkeleri ile hız kazanmıştır. Bu ilkeler, politika yapıcılara kurumsal yönetim için gerekli hukuki, düzenleyici ve kurumsal çerçeveyi değerlendirmeleri ve geliştirmelerinde yardımcı olma amacı gütmektedir³¹.

Kurumsal yönetim, operasyonel süreçlerde ve paydaşlarla ilişkilerde; eşitlik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk yaklaşımıyla işletme faaliyetlerinde etkinlik ve verimliliği, raporlamada güvenilirliği, düzenlemelere uygunluğu, paydaşların hak ve çıkarlarının korunmasını hedeflemektedir³².

28 Mallin, 2013, s. 15.

29 Cadbury Report, (1992). Report of the Committee on the Financial Aspects of Corporate Governance, London, Gee and Co publishing Ltd., s. 15.

30 Hassaan, M. (2013). Corporate Governance and Compliance with IFRSs: MENA Evidence, Newcastle, Cambridge Scholars Publishing, s.46.

31 OECD. (2016). G20/OECD Principles of Corporate Governance (Turkish version), Paris, OECD Publishing, s. 7-9. <http://dx.doi.org/10.1787/978.926.4257443-tr> (Erişim tarihi: 16.11.2016)

32 Aysberg, (2006). Basel II: Risk Yönetimi ve İç Kontrol, TİDE İç Denetim Dergisi, Sayı. 15 s. 16.; Bayram, N. (2013).

İşletmelerde, kurumsal yönetim süreçlerinin tesisi, geliştirilmesi ve sürdürülmesinde iç denetim önemli bir rol oynamaktadır. İyi yönetilen bir iç denetim biriminin varlığı kurumsal değeri artırmaktadır³³. Ayrıca iç denetim birimini kurmuş ve modern uygulamalara uygun olarak etkin işleyişini sağlamış işletmelerde bu durum, kurumsal yönetimin önemli bir göstergesi olarak kabul edilmektedir³⁴.

3.1. Kurumsal Yönetimin Tanımı

OECD' ye göre kurumsal yönetim “*şirketin yönetimi, yönetim kurulu, pay sahipleri ve diğer menfaat sahipleri arasındaki ilişkileri ihtiva etmektedir*”. Ayrıca kurumsal yönetim işletmenin hedeflerinin, bu hedeflere ulaştıran araçların ve performansın nasıl izleneceğinin belirlendiği bir yapı sağlamaktadır³⁵.

Cadbury Raporu' nda kurumsal yönetim “*Organizasyonun yönetildiği ve kontrol edildiği bir sistem*” olarak tanımlanmıştır³⁶.

TUSİAD tarafından yapılan tanıma göre ise kurumsal yönetim en geniş anlamda “*modern yaşamda insanların bir amaca ulaşmak için oluşturduğu herhangi bir kurumun yönetiminin düzenlenmesidir*”. Daha dar anlamda ise, “*bir kurumun beşeri ve mali sermayeyi çekmesine, etkin çalışmasına ve böylece ait olduğu toplumun değerlerine saygı gösterirken uzun dönemde ortaklarına ekonomik değer yaratmasına imkan tanıyan her türlü kanun, yönetmelik, kod ve uygulamaları ifade etmektedir*”³⁷.

3.2. Kurumsal Yönetim Endeksi, Derecelendirmesi ve Raporu

Kurumsal yönetim ilkelerine uyum derecelendirmesi işletmelerin, SPK tarafından yayınlanan Kurumsal Yönetim İlkelerine uyumlarının derecelendirme kuruluşlarınca bağımsız, tarafsız ve adil bir şekilde değerlendirilmesi ve sınıflandırılmasıdır³⁸. Kurumsal yönetim ilkelerine uyum derecelendirmesi, Kurul' un gerekli gördüğü haller dışında işletmeler için ihtiyari bir uygulamadır³⁹. Kurumsal yönetim ilkelerine uyum derecelendirmesinin amacı, kurumsal yönetim uygulamalarının işletmeler tarafından benimsenmesini sağlamaktır⁴⁰.

Derecelendirme faaliyetleri kapsamında değerlendirme, bütün ilkeler için yapılmakta, işletmelere ilkelere uyumlarına göre “pay sahipleri”, “kamuyu aydınlatma ve şeffaflık”, “menfaat sahipleri” ve

Küresel Kriz Sonrası İç Denetim, İstanbul, Borsa İstanbul Yayınları, s. 78.

33 Hermanson, D.R., Rittenberg, L.E. (2003). “Internal Audit And Organizational Governance”, Derleyen: Andrew D. Bailey, Audrey A. Gramling and Sridhar Ramamoorti, Research Opportunities in Internal Auditing, Altamonte Springs: The Institute of Internal Auditors Research Foundation, s. 32.

34 Türedi, H. ve diğerleri (2015). Kurumsal Yönetim ve İç Denetim İlişkisi, Sayıştay Dergisi, Sayı. s. 69.

35 OECD, 2016, s. 9.

36 Cadbury Report, 1992, s. 15.

37 Tüsiad. (2002). Kurumsal Yönetimi En İyi Uygulama Kodu: Yönetim Kurulunun Yapısı ve İşleyişi, İstanbul, Lebib Yalkın Yayınları, s.9.

38 SPK Sermaye Piyasasında Derecelendirme Faaliyeti ve Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin Esaslar Tebliği, Seri:VIII, No:51, (12 Temmuz 2007 tarih, 26580 sayılı T.C Resmi Gazete).

39 SPK Sermaye Piyasasında Derecelendirme Faaliyeti ve Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin Esaslar Tebliği, 2007.

40 Sandıkçıoğlu, A. (2007). Kurumsal Yönetim Uyum Derecelendirmesi, Yeterlilik Etüdü, Ankara, SPK Yayınları, s. i.

“yönetim kurulu” ana bölümleri için ayrı ayrı 1-10 arasında bir not verilmektedir⁴¹. Her bir ana bölüm için ayrı ayrı hesaplanan notlardan bölümlerin ağırlıkları dikkate alınmak suretiyle bütün olarak tüm ilkelere uyum notu hesaplanmaktadır⁴². Bu not işletmelerin SPK tarafından düzenlenen kurumsal yönetim ilkelerine hangi ölçüde uyum sağladıklarını göstermektedir. Derecelendirme notunun hesaplanmasında bölüm ağırlıkları, Pay Sahipleri % 25, Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık % 25, Menfaat Sahipleri % 15 ve Yönetim Kurulu % 35 şeklindedir⁴³.

Kurumsal Yönetim Endeksi, işletmelerin Kurumsal Yönetim İlkelerini uygulamalarını teşvik etmek amacıyla Borsa İstanbul bünyesinde oluşturulmuş, kurumsal yönetim ilkelerini uygulayan işletmelerin dahil olabildiği bir endekstir⁴⁴. Endekste Payları Borsa İstanbul pazarlarında (Yakın İzleme Pazarı ile C ve D listeleri hariç) işlem gören ve kurumsal yönetim ilkelerine uyum notu 10 üzerinden en az 7, her bir ana başlık bazında 10 üzerinden en az 6,5 olan işletmelerin fiyat ve getiri performansı ölçülmektedir⁴⁵.

4. Uygulama

4.1. Araştırmanın Amacı

– Borsa İstanbul Kurumsal Yönetim Endeksi (XKURY)’inde yer alan işletmelerde uluslararası iç denetim standartları kapsamında yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesi üzerindeki rolünü analiz etmektir.

– Elde edilen bulgular doğrultusunda kurumsal yönetim uygulamalarının kalitesini geliştirme çabası içerisinde olan işletmeler için iç denetim uygulamalarının standartlar kapsamında gerçekleştirilmesine yönelik öneriler sunmaktır.

4.2. Araştırmanın Kapsamı

Araştırmanın kapsamını, Borsa İstanbul Kurumsal Yönetim Endeksi’nde yer alan 48 işletmenin iç denetim birimi oluşturmaktadır. Araştırmada örnekleme yapılmamış, tam sayım yoluyla 48 işletmenin iç denetim birimlerinin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Araştırma süreci tamamlandığında 39 işletmeden geri dönüş sağlanmış ve geri dönüş oranı % 81 olarak gerçekleşmiştir.

4.3. Araştırmanın Sınırlılıkları ve Varsayımları

Araştırmanın sınırlılığı, iç denetim kurumsal yönetim ilişkisinin Borsa İstanbul Kurumsal Yönetim Endeksi’nde yer alan işletmelerde değerlendirilmesidir. Araştırmanın Borsa İstanbul Kurumsal

41 SPK Sermaye Piyasasında Derecelendirme Faaliyeti ve Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin Esaslar Tebliği, 2007.

42 Pamukçu, F. (2011). Finansal Raporlama ile Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflıkta Kurumsal Yönetimin Önemi, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı. 50, s. 144.

43 <http://www.jcrrer.com.tr/Pages.aspx?Page=spk-kurumsal-yonetim-ilkelerine-uyum-derecelendirmesi-3> (Erişim tarihi: 28.03.2018)

44 Sandıkçoğlu, 2007, s. i.

45 <http://www.borsaistanbul.com/endeksler/bist-pay-endeksleri/kurumsal-yonetim-endeksi> (Erişim tarihi: 28.03.2018)

Yönetim Endeksi'nde yer alan işletmelerle sınırlandırılmış olmasının sebebi, bu işletmelerin birçok çalışmada da kurumsal yönetim kalitesinin göstergesi olarak kabul edilen kurumsal yönetim derecelendirme notuna sahip olmalarıdır. Araştırmanın temel varsayımı ise katılımcı olarak her işletmeden bir iç denetçinin işletmenin iç denetim birimini temsil ettiğinin varsayılmasıdır.

4.4. Araştırmanın Problemi ve Hipotezleri

Araştırmanın temel problemi Borsa İstanbul Kurumsal Yönetim Endeksi'nde yer alan işletmelerde, standartlar kapsamında yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesi üzerindeki rolünü işletme iç denetçilerinin algıları doğrultusunda çok boyutlu olarak tespit etmektir.

Araştırma amacına ilişkin belirlenen araştırma problemi ve varsayımlar çerçevesinde araştırmanın temel hipotezi, "İşletmelerde uluslararası iç denetim standartları kapsamında yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesi üzerinde etkisi vardır" şeklinde ifade edilmiştir. İç denetim standartlarını ve kurumsal yönetim kalitesini oluşturan boyutlar dikkate alınarak belirlenen araştırmanın alt hipotezleri ise şunlardır:

H1: Uluslararası iç denetim standartları kapsamında yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesinin genel not boyutu üzerinde etkisi vardır.

H2: Uluslararası iç denetim standartları kapsamında yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesinin pay sahipleri boyutu üzerinde etkisi vardır.

H3: Uluslararası iç denetim standartları kapsamında yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesinin kamuyu aydınlatma ve şeffaflık boyutu üzerinde etkisi vardır.

H4: Uluslararası iç denetim standartları kapsamında yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesinin menfaat sahipleri boyutu üzerinde etkisi vardır.

H5: Uluslararası iç denetim standartları kapsamında yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesinin yönetim kurulu boyutu üzerinde etkisi vardır.

4.5. Veri Toplama Yöntemi

Bu çalışmada işletmelerde gerçekleştirilen iç denetim faaliyetlerinin iç denetim standartlarına uygunluğunu değerlendirmek amacıyla ihtiyaç duyulan ve araştırmanın bağımsız değişkenlerini oluşturan verilerin toplanmasında anket yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda geliştirilmek istenen iç denetim standartları alt ölçekleri çerçevesinde "nitelik standartları değişkenleri" ve "performans standartları değişkenleri" ölçekleri olarak iki alt bölümde ele alınan sorular vasıtasıyla iç denetim faaliyetlerinin standartlara uygunluğu ölçülmeye çalışılmıştır. Geliştirilen Ölçeklerin güvenilirlikleri Cronbach Alfa İç tutarlılık katsayısı ile hesaplanmıştır. Nitelik Standartları Değişkenleri Ölçeği' nin Cronbach Alfa güvenilirlik değeri 0,891, Performans Standartları Değişkenleri Ölçeği' nin Cronbach Alfa güvenilirlik değeri 0,897 olarak tespit edilmiştir. Geliştirilen ölçekler düzeyindeki Cronbach Alfa değerleri, anketin oldukça güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Birçok çalışmada⁴⁶ da kurumsal yönetim kalitesinin göstergesi olarak kabul edilen ve araştırmamızın bağımlı değişkenlerini oluşturan kurumsal yönetim notlarına ilişkin evrene ait veriler, ikincil veri olarak işletmelerin kurumsal yönetim derecelendirme raporlarından sağlanmıştır.

4.6. Analiz Teknikleri

Araştırma verilerinin analizinde SPSS paket programı kullanılmıştır. Araştırma hipotezlerinin test edilmesi amacıyla çoklu doğrusal regresyon analizi tekniği kullanılmıştır.

4.7. Bulgular ve Yorumlar

4.7.1. Araştırmanın Çoklu Regresyon Analizine İlişkin Bulgular

Verilerin normal dağılımı, doğrusallık, otokorelasyon ve bağımsız değişkenler arasında çoklu bağlantı probleminin olmaması çoklu regresyon analizinin yapılabilmesi için öngörülen temel varsayımlardır. Söz konusu temel varsayımlar doğrultusunda analizlerimizde parametrik test tekniklerinden regresyon testinin Geriye Doğru Çıkarma (Backward Elimination) yöntemi kullanılmış, % 95 güven aralığında çalışılmıştır. Uluslararası iç denetim standartları kapsamında yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesi üzerindeki etkilerini incelemek amacıyla araştırma hipotezleri çerçevesinde oluşturulan çoklu doğrusal regresyon denklemleri şöyledir;

$$(Hipotez 1) \quad Y_1 = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \beta_4 X_4 + \beta_5 X_5 + \beta_6 X_6 + \beta_7 X_7 + \beta_8 X_8 + \varepsilon$$

$$(Hipotez 2) \quad Y_2 = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \beta_4 X_4 + \beta_5 X_5 + \beta_6 X_6 + \beta_7 X_7 + \beta_8 X_8 + \varepsilon$$

$$(Hipotez 3) \quad Y_3 = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \beta_4 X_4 + \beta_5 X_5 + \beta_6 X_6 + \beta_7 X_7 + \beta_8 X_8 + \varepsilon$$

$$(Hipotez 4) \quad Y_4 = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \beta_4 X_4 + \beta_5 X_5 + \beta_6 X_6 + \beta_7 X_7 + \beta_8 X_8 + \varepsilon$$

$$(Hipotez 5) \quad Y_5 = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \beta_4 X_4 + \beta_5 X_5 + \beta_6 X_6 + \beta_7 X_7 + \beta_8 X_8 + \varepsilon$$

Y1 = Kurumsal Yönetim Kalitesi Genel Not

Y2 = Kurumsal Yönetim Kalitesi Pay Sahipleri (Notu)

Y3 = Kurumsal Yönetim Kalitesi Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık (Notu)

Y4 = Kurumsal Yönetim Kalitesi Menfaat Sahipleri (Notu)

46 Tuan, K. (2016). Kurumsal Yönetim Endeksinde Yer Alan İşletmelerde Etkin İç Kontrol ve Bağımsız Denetim Göstergeleri, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 8(1): 159-183; Durnev, A., Kim, E.H. (2005). To Steal or Not to Steal: Firm Attributes, Legal Environment, and Valuation, The Journal of Finance, LX(3): 1461-1493; Brown, L.D., Caylor, M.L. (2006). Corporate Governance and Firm Valuation, Journal of Accounting and Public Policy, Vol. 25: 409-434; Kenneth, L. ve diğerleri (2007). Governance indexes and valuation: Which causes which?, Journal of Corporate Finance, Vol 13: 907-928.; Waweru, N. (2014). Determinants of Quality Corporate Governance in Sub-Saharan Africa: Evidence from Kenya and South Africa, Managerial Auditing Journal, 29(5): 455-485.

Y5 = Kurumsal Yönetim Kalitesi Yönetim Kurulu (Notu)

X1 = Amaç, Yetki ve Sorumluluk

X2 = Bağımsızlık ve Nesnellik

X3 = Yeterlilik, Mesleki Özen ve Dikkat

X4 = Kalite Güvence ve Geliştirme Programı

X5 = İç Denetim Faaliyetinin Yönetilmesi

X6 = İç Denetim Görevinin Niteliği

X7 = İç Denetim Görevinin Yapılması

X8 = İç Denetim Görevinin Raporlanması

Hipotez 1' in test edilmesine ilişkin çoklu regresyon bulguları tablo 1' de sunulmuştur.

Tablo 1: Uluslararası İç Denetim Standartları Kapsamında Yürütülen İç Denetim Faaliyetlerinin Kurumsal Yönetim Kalitesinin Genel Notu Üzerinde Etkisi

Model	Bağımsız Değişkenler	F	p	Katsayı (B)	t	p	R2
1	Sabit			77,659	14,596	,000	
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk			2,665	2,18	,037	
	Bağımsızlık ve Nesnellik			,496	,617	,542	
	Yeterlilik, Mesleki Özen ve Dikkat			,400	,307	,761	
	Kalite Güvence ve Geliştirme Programı	1,563	0,178	-,596	,735	,468	,294
	İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi			-,813	-,641	,527	
	İç Denetim Görevinin Niteliği			1,041	,891	,380	
	İç Denetim Görevinin Yapılması			1,627	1,306	,202	
	İç Denetim Görevinin Raporlanması			-1,420	-,916	,367	
2	Sabit			78,180	15,731	,000	
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk			2,672	2,219	,034	
	Bağımsızlık ve Nesnellik			,564	,741	,464	
	Kalite Güvence ve Geliştirme Programı	1,826	0,117	-,473	-,681	,501	,292
	İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi			-,909	-,750	,459	
	İç Denetim Görevinin Niteliği			,909	,849	,402	
	İç Denetim Görevinin Yapılması			1,679	1,379	,178	
	İç Denetim Görevinin Raporlanması			-1,153	-,911	,369	

	Sabit			78,936	16,435	,000	
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk			2,391	2,132	,041	
	Bağımsızlık ve Nesnellik			,626	,835	,410	
3	İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi	2,088	0,082	-1,059	-,896	,377	,281
	İç Denetim Görevinin Niteliği			,738	,715	,480	
	İç Denetim Görevinin Yapılması			1,509	1,277	,211	
	İç Denetim Görevinin Raporlanması			-1,031	-,829	,413	
	Sabit			79,716	17,169	,000	
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk			2,418	2,174	,037	
	Bağımsızlık ve Nesnellik			,552	,749	,459	
4	İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi	2,439	0,055	-,715	-,667	,509	,270
	İç Denetim Görevinin Yapılması			1,576	1,348	,187	
	İç Denetim Görevinin Raporlanması			-,832	-,692	,494	
	Sabit			79,283	17,387	,000	
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk			2,100	2,107	,043*	
5	Bağımsızlık ve Nesnellik	2,986	0,032*	,598	,821	,417	,260
	İç Denetim Görevinin Yapılması			1,153	1,184	,245	
	İç Denetim Görevinin Raporlanması			-,755	-,636	,529	
	Sabit			78,976	17,568	,000	
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk			1,858	2,034	,049*	
6	Bağımsızlık ve Nesnellik	3,914	0,016*	,395	,609	,546	,251
	İç Denetim Görevinin Yapılması			,902	1,022	,314	
	Sabit			78,450	17,94	,000	
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk			2,107	2,604	,013*	
7	İç Denetim Görevinin Yapılması	5,786	0,007*	1,13	1,425	,163	,243
	Sabit			81,973	22,417	,000	
8	Amaç, Yetki ve Sorumluluk	9,283	0,004*	2,411	3,047	,004*	,201

Bağımlı Değişken: Kurumsal Yönetim Kalitesi Genel Not

Gerçekleştirilen analiz sonucunda 8 farklı model ortaya çıktığı görülmektedir. Modellerin regresyon analizi kapsamında anlamlılığı incelendiğinde; Model 1' in 1,563, Model 2' nin 1,826, Model 3' ün 2,088 ve Model 4' ün 2,439 F değeri ile % 95 güven aralığında anlamsız ($p < 0,05$) olduğu ortaya çıkmıştır. Model 5' in 2,986, Model 6' nın 3,914, Model 7' nin 5,786 ve Model 8' in 9,283 F değeri ile istatistiki olarak anlamlı ($p < 0,05$) olduğu görülmektedir.

Uluslararası iç denetim standartları kapsamında yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesinin genel not boyutu üzerindeki etkisini en kuvvetli şekilde açıklayan Model 8'dir. Nitelik standartları altında yer alan amaç, yetki ve sorumluluğa ilişkin uygulamaların kurumsal yönetim kalitesinin genel not boyutu üzerinde etkisi olduğu görülmektedir ($p=,004 < 0,05$). Kurumsal yönetim kalitesinin genel not boyutundaki değişimin % 20'si amaç, yetki ve sorumluluğa ilişkin uygulamalar tarafından açıklanmaktadır.

Bulgular, uluslararası iç denetim standartları kapsamında yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesinin genel not boyutu üzerinde etkisi olduğunu göstermektedir. Bulgular doğrultusunda Hipotez 1 için regresyon denklemi $Y1 = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \varepsilon$ şeklinde ortaya çıkmıştır.

Hipotez 2' nin test edilmesine ilişkin çoklu regresyon bulguları Tablo 2' de sunulmuştur.

Tablo 2: Uluslararası İç Denetim Standartları Kapsamında Yürütülen İç Denetim Uygulamalarının Kurumsal Yönetim Kalitesinin Pay Sahipleri Üzerinde Etkisi

Model	Bağımsız Değişkenler	F	P	Katsayı (B)	t	p	R2
1	Sabit			69,988	9,816	,000	
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk			3,288	2,008	,054	
	Bağımsızlık ve Nesnellik			,479	,445	,660	
	Yeterlilik, Mesleki Özen ve Dikkat			-2,175	-1,246	,223	
	Kalite Güvence ve Geliştirme Programı	2,545	,030*	,014	,013	,989	,404
	İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi			-2,602	-1,530	,137	
	İç Denetim Görevinin Niteliği			1,098	,702	,488	
	İç Denetim Görevinin Yapılması			5,189	3,107	,004*	
2	İç Denetim Görevinin Raporlanması			-,374	-,180	,858	
	Sabit			69,955	10,613	,000	
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk			3,295	2,136	,041*	
	Bağımsızlık ve Nesnellik			,476	,462	,647	
	Yeterlilik, Mesleki Özen ve Dikkat			-2,164	-1,45	,157	
	İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi	3,005	,016*	-2,596	-1,613	,117	,404
	İç Denetim Görevinin Niteliği			1,106	,774	,445	
	İç Denetim Görevinin Yapılması			5,191	3,179	,003*	
3	İç Denetim Görevinin Raporlanması			-,385	-,203	,840	
	Sabit			69,997	10,788	,000	
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk			3,223	2,179	,037*	
	Bağımsızlık ve Nesnellik			,414	,427	,672	
	Yeterlilik, Mesleki Özen ve Dikkat			-2,304	-1,768	,087	
	İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi	3,608	,008*	-2,565	-1,626	,114	,403
	İç Denetim Görevinin Niteliği			1,019	,759	,454	
	İç Denetim Görevinin Yapılması			5,120	3,258	,003*	

4	Sabit			69,412	11,082	,000		
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk			3,393	2,412	,022*		
	Yeterlilik, Mesleki Özen ve Dikkat			-2,090	-1,759	,088		
	İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi	4,402	,004*	-2,587	-1,661	,106	,400	
	İç Denetim Görevinin Niteliği			1,019	,768	,448		
	İç Denetim Görevinin Yapılması			5,275	3,494	,001*		
5	Sabit			70,700	11,787	,000		
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk			3,568	2,586	,014*		
	Yeterlilik, Mesleki Özen ve Dikkat	5,420	,002*	-2,196	-1,872	,070	,389	
	İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi			-2,165	-1,495	,144		
	İç Denetim Görevinin Yapılması			5,516	3,757	,001*		
	6	Sabit			69,099	11,508	,000	
Amaç, Yetki ve Sorumluluk				2,570	2,093	,044*		
Yeterlilik, Mesleki Özen ve Dikkat		6,261	,002*	-1,688	-1,487	,148	,349	
İç Denetim Görevinin Yapılması				4,207	3,509	,001*		
7		Sabit			68,706	11,269	,000	
		Amaç, Yetki ve Sorumluluk	8,035	,001*	1,792	1,589	,121	,309
	İç Denetim Görevinin Yapılması			3,462	3,132	,003*		
	8	Sabit	13,010	,001*	74,926	15,711	,000	,260
		İç Denetim Görevinin Yapılması			3,924	3,607	,001*	

Bağımlı Değişken: Kurumsal Yönetim Kalitesi Pay Sahipleri

Gerçekleştirilen analiz sonucunda 8 farklı model ortaya çıktığı görülmektedir. Modellerin regresyon analizi kapsamında anlamlılığı incelendiğinde; Model 1' in 2,545, Model 2' nin 3,005, Model 3' ün 3,608, Model 4' ün 4,402, Model 5' in 5,420, Model 6' nın 6,261, Model 7' nin 8,035 ve Model 8' in 13,010 F değeri ile % 95 güven aralığında anlamlı ($p < 0,05$) olduğu ortaya çıkmıştır.

Model 8, Uluslararası iç denetim standartları kapsamında yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesinin pay sahipleri boyutu üzerindeki etkisini en kuvvetli şekilde açıklayan modeldir. Model 8' e göre performans standartları altında yer alan iç denetim görevinin yapılmasına ilişkin uygulamalar, kurumsal yönetim kalitesinin pay sahipleri boyutunu pozitif etkilemektedir ($p=,001 < 0,05$ $B=3,924$). İç denetim görevinin yapılmasına ilişkin uygulamalar, kurumsal yönetim kalitesinin pay sahipleri boyutundaki değişimin % 26' sını açıklamaktadır.

Analiz sonucu uluslararası iç denetim standartları kapsamında yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesinin pay sahipleri boyutu üzerinde etkisi olduğunu göstermektedir.

Bulgular doğrultusunda Hipotez 2 için regresyon denklemi $Y_2 = \beta_0 + \beta_7 X_7 + \varepsilon$ şeklinde ortaya çıkmıştır.

Hipotez 3' ün test edilmesine ilişkin çoklu regresyon bulguları tablo 3' de sunulmaktadır.

Tablo 3: Uluslararası İç Denetim Standartları Kapsamında Yürütülen İç Denetim Uygulamalarının Kurumsal Yönetim Kalitesinin Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Üzerinde Etkisi

Model	Bağımsız Değişkenler	F	P	Katsayı (B)	t	p	R2
1	Sabit			79,451	10,580	,000	
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk			3,532	2,047	,049	
	Bağımsızlık ve Nesnellik			,173	,152	,880	
	Yeterlilik, Mesleki Özen ve Dikkat			2,190	1,191	,243	
	Kalite Güvence ve Geliştirme Programı	1,002	,455	-1,169	-1,020	,316	,211
	İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi			,002	,001	,999	
	İç Denetim Görevinin Niteliği			1,569	,951	,349	
	İç Denetim Görevinin Yapılması			,792	,450	,656	
	İç Denetim Görevinin Raporlanması			-3,786	-1,729	,094	
2	Sabit			79,453	10,868	,000	
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk			3,532	2,170	,038	
	Bağımsızlık ve Nesnellik			,173	,155	,878	
	Yeterlilik, Mesleki Özen ve Dikkat			2,189	1,248	,221	
	Kalite Güvence ve Geliştirme Programı	1,184	,340	-1,168	-1,078	,289	,211
	İç Denetim Görevinin Niteliği			1,569	,992	,329	
	İç Denetim Görevinin Yapılması			,793	,506	,616	
	İç Denetim Görevinin Raporlanması			-3,786	-1,758	,089	
	3	Sabit			79,169	11,360	,000
Amaç, Yetki ve Sorumluluk				3,600	2,331	,026	
Yeterlilik, Mesleki Özen ve Dikkat				2,262	1,360	,183	
Kalite Güvence ve Geliştirme Programı		1,421	,237	-1,207	-1,162	,254	,210
İç Denetim Görevinin Niteliği				1,575	1,011	,319	
İç Denetim Görevinin Yapılması				,847	,563	,578	
İç Denetim Görevinin Raporlanması				-3,726	-1,786	,084	

4	Sabit			80,480	12,382	,000	
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk			3,373	2,286	,029	
	Yeterlilik, Mesleki Özen ve Dikkat			2,355	1,438	,160	
	Kalite Güvence ve Geliştirme Programı	1,676	,168	-1,078	-1,075	,290	,203
	İç Denetim Görevinin Niteliği			1,750	1,160	,255	
	İç Denetim Görevinin Raporlanması			-3,345	-1,713	,096	
5	Sabit			82,020	12,908	,000	
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk			2,870	2,045	,049	
	Yeterlilik, Mesleki Özen ve Dikkat	1,798	,152	1,546	1,061	,296	,175
	İç Denetim Görevinin Niteliği			,879	,689	,496	
	İç Denetim Görevinin Raporlanması			-2,487	-1,392	,173	
6	Sabit			84,117	15,196	,000	
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk			3,054	2,234	,032	
	Yeterlilik, Mesleki Özen ve Dikkat	2,273	,097	1,274	,915	,367	,163
	İç Denetim Görevinin Raporlanması			-1,996	-1,228	,228	
7	Sabit			84,684	15,431	,000	
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk	3,005	,062	3,206	2,368	,023	,143
	İç Denetim Görevinin Raporlanması			-1,052	-,840	,407	
8	Sabit			83,033	16,271	,000	
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk	5,348	,026*	2,554	2,313	,026*	,126

Bağımlı Değişken: Kurumsal Yönetim Kalitesinin Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Boyutu

Gerçekleştirilen analiz sonucunda 8 farklı model ortaya çıkmıştır. Modellerin regresyon analizi kapsamında anlamlılığı incelendiğinde; Model 1' in 1,002, Model 2' nin 1,184, Model 3' ün 1,421, Model 4' ün 1,676, Model 5' in 1,798, Model 6' nın 2,273 ve Model 7' nin 3,005 F değeri ile % 95 güven aralığında anlamsız olduğu görülmektedir.

Uluslararası iç denetim standartları kapsamında yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesinin kamuyu aydınlatma ve şeffaflık boyutu üzerindeki etkisini inceleyen Model 8' in istatistiki olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($p=,026<0,05$). Kurumsal yönetim kalitesinin kamuyu aydınlatma ve şeffaflık boyutundaki değişimin % 13' ü amaç, yetki ve sorumluluğa ilişkin uygulamalar tarafından açıklanmaktadır.

Analiz sonucu uluslararası iç denetim standartları kapsamında yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesinin kamuyu aydınlatma ve şeffaflık boyutu üzerinde etkisi olduğunu göstermektedir. Bulgular doğrultusunda Hipotez 3 için regresyon denklemi $Y_3 = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \epsilon$ şeklinde gerçekleşmiştir.

Hipotez 4' ün test edilmesine ilişkin çoklu regresyon bulguları tablo 4' de sunulmaktadır.

Tablo 4: Uluslararası İç Denetim Standartları Kapsamında Yürütülen İç Denetim Uygulamalarının Kurumsal Yönetim Kalitesinin Menfaat Sahipleri Üzerinde Etkisi

Model	Bağımsız Değişkenler	F	P	Katsayı (B)	t	p	R2
1	Sabit			77,578	8,603	,000	,176
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk			1,072	,517	,609	
	Bağımsızlık ve Nesnellik			-,008	-,006	,995	
	Yeterlilik, Mesleki Özen ve Dikkat			1,305	,591	,559	
	Kalite Güvence ve Geliştirme Programı	,799	,608	-,872	-,634	,531	
	İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi			1,822	,847	,404	
	İç Denetim Görevinin Niteliği			,687	,347	,731	
	İç Denetim Görevinin Yapılması			-1,267	-,600	,553	
	İç Denetim Görevinin Raporlanması			1,159	,441	,662	
2	Sabit			77,592	9,049	,000	,176
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk			1,069	,540	,593	
	Yeterlilik, Mesleki Özen ve Dikkat			1,302	,623	,538	
	Kalite Güvence ve Geliştirme Programı			-,807	-,662	,513	
	İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi	,943	,488	1,821	,862	,395	
	İç Denetim Görevinin Niteliği			,687	,353	,727	
	İç Denetim Görevinin Yapılması			-1,269	-,620	,540	
	İç Denetim Görevinin Raporlanması			1,157	,454	,653	
3	Sabit			78,691	9,987	,000	,172
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk			1,042	,534	,597	
	Yeterlilik, Mesleki Özen ve Dikkat			1,021	,536	,596	
	Kalite Güvence ve Geliştirme Programı	1,110	,378	-,694	-,578	,567	
	İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi			1,987	,978	,335	
	İç Denetim Görevinin Yapılması			-1,214	-,603	,551	
	İç Denetim Görevinin Raporlanması			1,520	,663	,512	
4	Sabit			80,403	11,293	,000	,165
	Yeterlilik, Mesleki Özen ve Dikkat			1,136	,607	,548	
	Kalite Güvence ve Geliştirme Programı			-,533	-,464	,645	
	İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi	1,303	,287	2,320	1,213	,234	
	İç Denetim Görevinin Yapılması			-1,598	-,860	,396	
	İç Denetim Görevinin Raporlanması			1,998	,955	,346	
5	Sabit			80,722	11,524	,000	,159
	Yeterlilik, Mesleki Özen ve Dikkat			,777	,462	,647	
	İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi	1,612	,194	1,869	1,148	,259	
	İç Denetim Görevinin Yapılması			-1,618	-,881	,385	
	İç Denetim Görevinin Raporlanması			2,261	1,136	,264	

6	Sabit			81,347	11,972	,000	
	İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi			1,742	1,098	,280	
	İç Denetim Görevinin Yapılması	2,126	,115	-1,473	-,823	,416	,154
	İç Denetim Görevinin Raporlanması			2,856	1,908	,065	
7	Sabit			80,202	12,113	,000	
	İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi	2,876	,069	1,126	,809	,424	,138
	İç Denetim Görevinin Raporlanması			2,290	1,730	,092	
8	Sabit			83,320	15,551	,000	
	İç Denetim Görevinin Raporlanması	5,146	,029*	2,728	2,268	,029*	,122

Bağımlı Değişken: Kurumsal Yönetim Kalitesinin Menfaat Sahipleri Boyutu

Gerçekleştirilen analiz sonucunda 8 farklı model ortaya çıktığı görülmektedir. Modellerin regresyon analizi kapsamında anlamlılığı incelendiğinde; Model 1' in ,799, Model 2' nin ,943, Model 3' ün 1,110, Model 4' ün 1,303, Model 5' in 1,612, Model 6' nın 2,126 ve Model 7' nin 2,876 F değeri ile % 95 güven aralığında anlamsız olduğu ortaya çıkmıştır.

Uluslararası iç denetim standartları kapsamında yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesinin menfaat sahipleri boyutu üzerindeki etkisini inceleyen Model 8 istatistiki olarak anlamlıdır ($p=,029 < 0,05$). Kurumsal yönetim kalitesinin menfaat sahipleri boyutunu etkileyen değişken, performans standartları altında yer alan iç denetim görevinin raporlanmasına ilişkin uygulamalardır ($p=,029 < 0,05$). Kurumsal yönetim kalitesinin menfaat sahipleri boyutundaki değişimin % 12' si iç denetim görevinin raporlanmasına ilişkin uygulamalar tarafından açıklanmaktadır.

Elde edilen bulgulara göre uluslararası iç denetim standartları kapsamında yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesinin menfaat sahipleri boyutu üzerinde etkisi olduğu görülmektedir. Bulgular doğrultusunda Hipotez 4 için regresyon denklemi $Y_4 = \beta_0 + \beta_8 X_8 + \varepsilon$ şeklinde şekillenmiştir.

Hipotez 5' in test edilmesine ilişkin çoklu regresyon bulguları tablo 5' de sunulmaktadır.

Tablo 5: Uluslararası İç Denetim Standartları Kapsamında Yürütülen İç Denetim Uygulamalarının Kurumsal Yönetim Kalitesinin Yönetim Kurulu Üzerinde Etkisi

Model	Bağımsız Değişkenler	F	p	Katsayı (B)	t	p	R2
1	Sabit			82,433	14,634	,000	
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk			2,233	1,726	,095	
	Bağımsızlık ve Nesnellik			,949	1,115	,274	
	Yeterlilik, Mesleki Özen ve Dikkat			,473	,343	,734	
	Kalite Güvence ve Geliştirme Programı	1,062	,414	-,504	-,586	,562	,221
	İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi			-1,276	-,949	,350	
	İç Denetim Görevinin Niteliği			,679	,549	,587	
	İç Denetim Görevinin Yapılması			,942	,714	,481	
	İç Denetim Görevinin Raporlanması			-1,454	-,885	,383	

	Sabit			83,047	15,779	,000	
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk			2,241	1,758	,089	
	Bağımsızlık ve Nesnellik			1,029	1,277	,211	
2	Kalite Güvence ve Geliştirme Programı	1,233	,315	-,358	-,486	,630	,218
	İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi			-1,389	-1,082	,288	
	İç Denetim Görevinin Niteliği			,523	,462	,647	
	İç Denetim Görevinin Yapılması			1,003	,778	,442	
	İç Denetim Görevinin Raporlanması			-1,139	-,849	,402	
	Sabit			83,697	16,710	,000	
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk			2,212	1,759	,088	
	Bağımsızlık ve Nesnellik			,990	1,250	,220	
3	Kalite Güvence ve Geliştirme Programı	1,438	,231	-,278	-,394	,696	,212
	İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi			-1,183	-,995	,327	
	İç Denetim Görevinin Yapılması			1,019	,801	,429	
	İç Denetim Görevinin Raporlanması			-,985	-,768	,448	
	Sabit			84,036	17,253	,000	
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk			2,043	1,751	,089	
	Bağımsızlık ve Nesnellik			1,037	1,341	,189	
4	İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi	1,739	,153	-1,318	-1,173	,249	,209
	İç Denetim Görevinin Yapılması			,910	,742	,463	
	İç Denetim Görevinin Raporlanması			-,940	-,745	,461	
	Sabit			85,230	18,663	,000	
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk			1,753	1,605	,118	
	Bağımsızlık ve Nesnellik	2,063	,107	1,147	1,523	,137	,195
5	İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi			-,866	-,923	,363	
	İç Denetim Görevinin Raporlanması			-,573	-,497	,622	
	Sabit			84,584	19,533	,000	
	Amaç, Yetki ve Sorumluluk			1,594	1,543	,132	
	Bağımsızlık ve Nesnellik	2,727	,059	,940	1,515	,139	,189
6	İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi			-,936	-1,020	,315	
	Sabit			82,514	21,559	,000	
7	Amaç, Yetki ve Sorumluluk	3,567	,039*	1,197	1,250	,219	,165
	Bağımsızlık ve Nesnellik			,865	1,404	,169	
8	Sabit	5,489	,025*	86,423	38,877	,000	,129
	Bağımsızlık ve Nesnellik			1,255	2,343	,025*	

Bağımlı Değişken: Kurumsal Yönetim Kalitesinin Yönetim Kurulu Boyutu

Gerçekleştirilen analiz sonucunda 8 farklı model ortaya çıkmıştır. Modellerin regresyon analizi kapsamında anlamlılığı incelenmiş ve Model 1' in 1,062, Model 2' nin 1,233, Model 3' ün 1,438, Model 4' ün 1,739, Model 5' in 2,063 ve Model 6' nın 2,727 F değeri ile % 95 güven aralığında istatistiki olarak anlamsız olduğu saptanmıştır. Model 7' nin 3,567 F değeri ile istatistiki olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($p=,039<0,05$). Ancak model altında yer alan değişkenlerin istatistiki olarak anlamlı olmadığı görülmektedir ($p=,219>0,05$; $,169>0,05$).

Model 8 ise istatistiki olarak anlamlıdır ($p=,025<0,05$). Model altında kurumsal yönetim kalitesinin yönetim kurulu boyutunu açıklayan değişken, nitelik standartları altında yer alan bağımsızlık ve nesnellığe ilişkin uygulamalardır ($p=,025<0,05$). Bağımsızlık ve nesnellığe ilişkin uygulamalar, kurumsal yönetim kalitesinin yönetim kurulu boyutundaki değişimin % 13' ünü açıklamaktadır.

Bulgular, uluslararası iç denetim standartları kapsamında yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesinin yönetim kurulu boyutu üzerinde etkisi olduğunu göstermektedir. Bulgular doğrultusunda Hipotez 5 için regresyon denklemi $Y_5 = \beta_0 + \beta_2 X_2 + \varepsilon$ şeklinde gerçekleşmiştir.

5. Sonuç

Sunmuş olduğu güvence ve danışmanlık hizmetleri ile iç denetim, kurumsal yönetim uygulamaları bakımından işletme yönetiminin en önemli yardımcısıdır. İyi yönetilen bir iç denetim biriminin varlığı kurumsal yönetimin kalitesini artırmaktadır. İşletmelerde kontrollere, risk yönetimine ve kurumsal yönetime yönelik değerlendirmeleri ile destek olmaya çalışan bir iç denetim biriminin varlığı büyük önem arz etmektedir. Önem arz eden bir diğer konu ise iç denetim biriminin varlığı kadar, bu iç denetim biriminin faaliyetlerinin iç denetim standartlarına uygun olarak yürütülmesidir.

Bu çalışma, uluslararası iç denetim standartları kapsamında yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesi üzerindeki rolünü değerlendirmek amacıyla, BIST Kurumsal Yönetim Endeksi'nde yer alan 39 işletmenin iç denetim faaliyetleri temel alınarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada, işletmelerde uluslararası iç denetim standartları kapsamında yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesi üzerindeki etkisinin incelenmesi amacıyla oluşturulan hipotezler, çoklu regresyon analizinin geriye doğru çıkarma yöntemi ile test edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre araştırma hipotezleri kabul edilmiştir.

Çalışmanın amacı kapsamında uluslararası iç denetim standartları kapsamında yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesi üzerindeki rolü değerlendirildiğinde, bulgular standartlara uygun olarak yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesi üzerinde etkisi olduğunu göstermektedir. İşletmelerde gerçekleştirilen iç denetim faaliyetlerinin iç denetim standartlarına göre yürütülmesi, araştırma sonuçları ile de ortaya konduğu gibi kurumsal yönetim kalitesini etkilemektedir.

Çalışmamızın bir diğer amacı da kurumsal yönetim uygulamalarının kalitesini geliştirme çabası içerisinde olan işletmeler için iç denetim uygulamalarının standartlar kapsamında gerçekleştirilmesine yönelik öneriler sunmaktır. Araştırma sonuçları da iç denetimin, kurumsal yönetim kalitesinin artırılmasında ve sürdürülmesinde önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda kurumsal yönetim kalitesini geliştirme çabası içerisinde olan işletmeler, iç denetim birimlerinde iç denetim standartlarına uyuma gereken önemi vermelidir. Ayrıca işletmeler, iç denetim standartlarının öngördüğü şekilde amaç, yetki ve sorumlulukları belirlemeli, bağımsızlığı ve nesneliği tehdit eden koşulları, varlık ve kaynaklara erişim kısıtlarını ortadan kaldırmalı, iç denetçilerin mesleki gelişimlerini desteklemeli, yönetim kurulu ve üst yönetime doğrudan erişimi mümkün kılacak mekanizmalar oluşturmalıdır.

Kaynakça

- All In A Day's Work, A Look at the Varied Responsibilities of Internal Auditors, *The Institute of Internal Auditors*, https://na.theiia.org/about-ia/PublicDocuments/06262_All_In_A_Days_Work-Rev.pdf (Erişim tarihi: 10.03.2017),
- ARENA, M., Azzone G. (2009). Identifying Orgnizational Drivers of Internal Audit Effectiveness. *International Journal of Auditing*. Vol. 13:43-60.
- AYSBERG.(2006). Basel II: Risk Yönetimi ve İç Kontrol, **TİDE İç Denetim Dergisi**. Sayı. 15, Yaz: 6-19.
- BAYRAM, N. (2013). Küresel Kriz Sonrası İç Denetim, İstanbul, Borsa İstanbul Yayınları
- BOCEAN, C.G., Barbu, Catalin M.(2007). Corporate Governance And Firm Performance, *Management and Marketing Journal*. 5(1): 125-131.
- BROWN, L.D., Caylor, M.L. (2006). Corporate Governance and Firm Valuation, *Journal of Accounting and Public Policy*, Vol. 25: 409–434.
- CADBURY Report (1992). Report of the Committee on the Financial Aspects of Corporate Governance, London, Gee and Co publishing Ltd.
- COSTAN, L., Popa, S. (2017). The Company's Internal Audit Seen As A Piece Of A Complex System, 21st International Conference on Control Systems and Computer Science.
- DITTENHOFER, M. (2001). Internal Auditing Effectiveness: An Expansion of Present Methods, *Managerial Auditing Journal*. 16(8): 443-450.
- DOĞAN, M. (2007). Kurumsal Yönetim. Ankara, Siyasal Kitabevi.
- DURNEV, A., Kim, E.H. (2005). To Steal or Not to Steal: Firm Attributes, Legal Environment, and Valuation, *The Journal of Finance*, LX(3): 1461-1493.
- HASS, S. ve diğerleri (2006). The Americas Literature Review on Internal Auditing, *Managerial Auditing Journal*, 21(8): 835-844.
- HASSAAN, M. (2013). Corporate Governance and Compliance with IFRSs: MENA Evidence. Newcastle, Cambridge Scholars Publishing.
- HERMANSON, D.R., Rittenberg, L.E. (2003). "Internal Audit And Organizational Governance", Derleyen: Andrew D. Bailey, Audrey A. Gramling and Sridhar Ramamoorti, Research Opportunities in Internal Auditing, Altamonte Springs: The Institute of Internal Auditors Research Foundation,
- IIA – The Institute of Internal Auditors, "Definition of Internal Auditing", <https://na.theiia.org/standards-guidance/mandatory-guidance/Pages/Definition-of-Internal-Auditing.aspx> (Erişim tarihi: 06.03.2017)
- IIA – The Institute of Internal Auditors (2015). İç Denetim Standartları: Neden Önemlidir?, *Tone At The Top*, Sayı. 73.
- IIA Uluslararası İç Denetim Standartları (2017).The Institute of Internal Auditors.
- İSMMM. (2015.) İç Denetime Genel Bir Bakış, Nisan.
- KENNETH, L. ve diğerleri (2007). Governance indexes and valuation: Which causes which?, *Journal of Corporate Finance*, Vol 13: 907–928.
- KIZILBOĞA, R. (2013). İç Denetim Sisteminde Denetçilerin Bağımsızlık ve Tarafsızlığının Önemi, *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1): 107-119.
- MALLIN, C. A. (2013). Corporate Governance. UK, Oxford University Press, 4th Edition.
- MUNTEANU, V., Zaharia, D.L. (2014). Current Trends in Internal Audit, *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. Vol. 116: 2239-2242.
- OECD. (2016). G20/OECD Principles of Corporate Governance (Turkish version), Paris, OECD Publishing., <http://dx.doi.org/10.1787/978.926.4257443-tr> (16.11.2016)

- ÖZBEK, Ç. (Ekim 2012). İç Denetim, Kurumsal Yönetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol, 1. Basım. İstanbul, TİDE Yayınları.
- ÖZEREN, B. (Ekim 1999). İç Denetim Mesleği Uygulama Standartları ve Yönlendiren İlkeler, Sayıştay Araştırma/ İnceleme/Çeviri Dizisi: 3.
- PAMUKÇU, F. (Nisan 2011). Finansal Raporlama ile Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflıkta Kurumsal Yönetimin Önemi, Muhasebe ve Finansman Dergisi. Sayı. 50: 133-148.
- RAMAMOORTI, S. (2003). "Internal Auditing: History, Evolution and Prospects", Research Opportunities in Internal Auditing, Derleyen: Andrew D. Bailey, Audrey A. Gramling and Sridhar Ramamoorti, Altamonte Springs: The Institute of Internal Auditors Research Foundation,
- RIDLEY, J. (2008). Cutting Edge Internal Auditing, England, John Wiley & SonsLtd.
- SANDIKCIOĞLU, A. (2007). Kurumsal Yönetim Uyum Derecelendirmesi, Yeterlilik Etüdü, Ankara, SPK Yayınları.
- SAWYER, L.B. (1993). Why Internal Auditing?, Internal Auditor, 50(6): 43-48.
- SEPTIAWAN, B. (2016). The Role Of Internal Audit In Good Corporate Governance: A Case Study in Industry and Telecommunication Indonesia. Co (PT. INTI), Grande Ecole PGE 3 Master of Financial (Management Control) Groupe ESC Troyes. September 14.
- SPK Sermaye Piyasasında Derecelendirme Faaliyeti ve Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin Esaslar Tebliği, Seri:VIII, No:51, (12 Temmuz 2007 tarih, 26580 sayılı T.C Resmi Gazete).
- THEOFANIS, K. ve diğerleri (2010). Internal Auditing as an Effective Tool For Corporate Governance, Journal of Business Management, 2(1): 15-24.
- TUAN, K. (2016). Kurumsal Yönetim Endeksinde Yer Alan İşletmelerde Etkin İç Kontrol ve Bağımsız Denetim Göstergeleri, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 8(1): 159-183.
- TÜM, K. (Aralık 2013). Kurumsal Yönetim, İç Denetim ve İç Denetimin Kalitesi: Kalite Güvence ve Geliştirme Programı, Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi, 17(2): 93-112.
- TÜREDİ, H. ve diğerleri (Ocak-Mart 2015). Kurumsal Yönetim ve İç Denetim İlişkisi, Sayıştay Dergisi. Sayı. 96: 55-74.
- TÜSİAD. (Mayıs 2008). Yönetim Kurulları' nda İç Denetim Hakkında Sorulması Gereken 12 Soru.
- TÜSİAD.(2002). Kurumsal Yönetimi En İyi Uygulama Kodu: Yönetim Kurulunun Yapısı ve İşleyişi, İstanbul, Lebib Yalkın Yayınları.
- UZUN, A.K. Kurumsal Yönetim ve İç Denetimin Kalite Güvencesi. Deloitte, <http://www.denetimnet.net/UserFiles/Documents/DeloitteMakaleleri/Kurumsal%20Y%C3%B6netim%20ve%20%C4%B0%C3%A7%20Denetimin%20Kalite%20G%C3%BCvencesi.pdf> (Erişim tarihi: 10.07.2018)
- WAWERU, N. (2014). Determinants of Quality Corporate Governance in Sub-Saharan Africa: Evidence from Kenya and South Africa, Managerial Auditing Journal, 29(5): 455-485.
- <http://www.borsaistanbul.com/endeksler/bist-pay-endeksleri/kurumsal-yonetim-endeksi> (Erişim tarihi: 28.03.2018)
- <https://www.tide.org.tr/page.aspx?nm=Standartlar> (Erişim tarihi: 23.10.2017)
- <http://www.jcrrer.com.tr/Pages.aspx?Page=spk-kurumsal-yonetim-ilkelerine-uyum-derecelendirmesi-3> (Erişim tarihi: 28.03.2018)

By supporting its corporate governance practices with evaluations regarding corporate governance processes internal audit contribute to ensuring and maintaining corporate governance quality. The ability of internal audit to create the added value expected on behalf of corporate governance, increasing the quality of corporate governance depends on the quality of the internal audit service provided. Conducting the internal audit service in compliance with the internal audit standards is extremely important in terms of the quality of the internal audit service provided.

In this study, it was aimed to evaluate the role of internal audit activities carried out within the scope of international internal audit standards on corporate governance quality through multiple regression analysis. The research was carried out in the companies in the BIST Corporate Governance Index. The basic hypothesis of the research was stated as “Internal audit practices carried out within the scope of international internal audit standards in businesses have an impact on corporate governance quality”. The sub-hypotheses of the research, which are determined by considering the dimensions that make up the internal audit standards and the quality of corporate governance, are as follows:

H1: Internal audit practices conducted within the scope of international internal audit standards have an impact on the overall note dimension of corporate governance quality.

H2: Internal audit practices conducted within the scope of international internal audit standards have an impact on the shareholder dimension of corporate governance quality.

H3: Internal audit practices carried out within the scope of international internal audit standards have an impact on the public disclosure and transparency dimension of corporate governance quality.

H4: Internal audit practices carried out within the scope of international internal audit standards have an impact on the stakeholder dimension of corporate governance quality.

H5: Internal audit practices carried out within the scope of international internal audit standards have an impact on the board dimension of corporate governance quality.

In this research, the questionnaire method was used to collect the data needed to evaluate the compliance of the internal audit activities carried out in the companies with the internal audit standards and that constitutes the independent variables of the research. The data on the universe related to corporate governance ratings notes, which are the dependent variables of our research, were obtained from the corporate governance rating reports of the companies as secondary data. SPSS package program was used in the analysis of the research data. Multiple linear regression analysis technique was used to test the research hypotheses.

Findings from the analysis performed for Hypothesis 1 showed that the internal audit practices carried out within the scope of international internal audit standards had an impact on the overall note dimension of corporate governance quality. Internal audit practice, which has an impact on the overall note dimension of corporate governance quality, is the practices related to the objectives,

authorities and responsibilities under the attribute standards. According to the findings, the internal audit practices regarding the purpose, authority and responsibilities explain 20% of the change in the overall note dimension of the internal audit quality.

According to the findings obtained from the analysis performed for Hypothesis 2, the internal audit practices carried out within the scope of international internal audit standards have an impact on the shareholder dimension of the corporate governance quality. Internal audit practice, which has an impact on the shareholder dimension of corporate governance quality, is the practices related to the practices for performing the internal audit task under the performance standards. 26% of the change in the shareholder dimension of the corporate governance quality is explained by the practices for performing the internal audit task.

According to the findings obtained from the analysis performed for Hypothesis 3, the internal audit practices carried out within the scope of international internal audit standards have an impact on the public disclosure and transparency dimension of corporate governance quality. It has been observed that the practices related to the purpose, authority and responsibility under the attribute standards have an impact on the public disclosure and transparency dimension of quality of corporate governance. 13% of the change in public disclosure and transparency dimension of corporate governance quality explains practices related to purpose, authority and responsibility.

According to the findings obtained from the analysis conducted for Hypothesis 4, it was determined that the internal audit practices carried out within the scope of international internal audit standards had an impact on the stakeholder dimension of corporate governance quality. These are the practices for the reporting of internal audit duty under performance standards variable , which explains the stakeholder dimension of corporate governance quality. 12% of the change in the stakeholder dimension of the corporate governance quality is explained by the practices for reporting of internal audit task.

According to the findings obtained from the analysis performed for Hypothesis 5, it was seen that the the internal audit practices carried out within the scope of international internal audit standards had an impact on the board dimension of quality of corporate governance. These are practices related to independence and objectivity, which are included under the variable attribute standards that explain the board dimension of corporate governance quality. Applications regarding independence and objectivity explain 13% of the change in the board dimension of corporate governance quality.

According to the results of the analysis, internal audit practices carried out within the scope of international internal audit standards have an impact on the quality of corporate governance. The internal audit practices carried out in the companies according to the internal audit standards plays an important role in ensuring the contribution that the internal audit envisages regarding corporate governance processes. In this context, internal audit supports corporate governance processes by providing functionality to corporate governance principles, and is effective in ensuring and sustaining corporate governance quality.